

Predestinare dublă în epistola către Romani?

Versete călăuzitoare: Romani 9.14-24

Romani 9.14-24: Deci ce vom spune? Este nedreptate la Dumnezeu? Nicidecum! Pentru că El spune lui Moise: „Mă voi îndura de cine Mă îndur; și voi avea milă de cine am milă“ {Exodul 33.19}. Așadar, nu este de la cine vrea, nici de la cine aleargă, ci de la Dumnezeu, care Se îndură. Pentru că Scriptura spune lui Faraon: „Tocmai pentru aceasta te-am ridicat, ca să arăt în tine puterea Mea și pentru ca Numele Meu să fie vestit pe tot pământul“ {Exodul 9.16}. Astfel deci, El Se îndură de cine vrea și împietrește pe cine vrea. Atunci îmi vei zice: „De ce mai găsește vină? Pentru că cine rezistă voii Sale?“ Dar, mai degrabă, cine ești tu, omule, care răspunzi împotriva lui Dumnezeu? Va spune lucrul întocmit Celui care l-a întocmit: „Pentru ce m-ai făcut astfel?“ Sau nu are olarul autoritate asupra lutului, să facă din aceeași frământătură un vas spre onoare și altul spre dezonoare? Și ce să spunem dacă Dumnezeu, voind să-Și arate mânia și să-Și descopere puterea, a îngăduit cu multă îndelungă-răbdare niște vase ale mâniei, pregătite pentru distrugere; – și ca să descopere bogăția gloriei Sale peste niște vase ale îndurării, pe care le pregătise dinainte pentru glorie, pe noi, pe care ne-a și chemat, nu numai dintre iudei, ci și dintre națiuni?

Omul, rațiunea carnală, întreabă: Dacă Dumnezeu din doi oameni la fel de păcătoși salvează pe unul și pe celălalt îl lasă să se piardă, nu acționează El atunci *nedrept*? Întrebarea în sine dovedește deja aroganța inimii omenești, prin aceea că ea își revendică dreptul pentru om de a putea evalua și judeca pe Dumnezeu, în loc să se lase evaluat de El și să se supună judecății Lui. Nu poate fi altfel: de îndată ce eu pun la îndoială autoritatea suverană a lui Dumnezeu, eu devin criticul și judecătorul lui Dumnezeu. Nu El judecă, ci eu judec. Gândirea naturală a omului se ridică de fapt împotriva unui adevăr care rezultă tocmai din natura divină, se întemeiază pe ea. Dacă Dumnezeu este Dumnezeu, El *trebuie* să fie suveran în tot ce face. Orice învățătură, care tăgăduiește maiestatea absolută a lui Dumnezeu sau vrea să-L prezinte ca fiind indiferent față de păcatul și nenorocirea omului, este împotriva adevărului și nedemnă de Dumnezeu. Dumnezeu este lumină, și este imposibil ca lumina să se unească cu întunericul din inima omenească; Dumnezeu este dragoste, și dragostea este liberă să acționeze conform sfințeniei naturii ei.

Omul, neștiutor cu privire la sine însuși și la Dumnezeu, tăgăduiește desigur stricăciunea lui totală, se ridică împotriva Cuvântului lui Dumnezeu și critică căile Lui. Însă prin faptul că face aceasta și îndrăznește chiar să se pună pe terenul „dreptății” față de Dumnezeu, el însuși își rostește sentința și îndreptățește pe Dumnezeu, așa cum vom vedea îndată în cazul de față în istoria lui Israel. La întrebarea iudeilor: „Este nedreptate la Dumnezeu” și răspunsul apostolului „Nicidecum!” urmează imediat cuvântul: „Pentru că El spune lui Moise: «Mă voi îndura de cine Mă îndur; și voi avea milă de cine am milă.»“

La prima vedere această citare ar putea să ne pară ciudată, dar dacă ne amintim în ce ocazie au fost rostite cuvintele vom descoperi (așa cum are loc frecvent la studiul Cuvântului) că tocmai ceea ce pare nepotrivit se transformă în contrar. Dezacordul aparent devine armonia cea mai minunată. Cu cât înțelegem mai bine împrejurările care au condus la acea afirmație, cu atât

mai clar recunoaștem puterea de dovedire convingătoare a răspunsului apostolului. Vedem că în toată Biblia nu se găsește nici un loc care să fie cel mai potrivit în cazul acesta decât tocmai acesta.

La muntele Sinai Israel, purtat până aici de harul lui Dumnezeu ca pe aripi de vultur, a răspuns la condiția pusă de Dumnezeu: „Dacă veți asculta de glasul Meu cu adevărat și veți păzi legământul Meu”, cu cuvintele: „Tot ce a zis Domnul vom face.” În loc să se bazeze în continuare pe acel har, și-au permis, în ciuda experiențelor triste, pe care le-au făcut deja, să împlinească prin propria putere poruncile lui Dumnezeu.

Urmarea a fost legământul Legii, facerea cunoscut a cerințelor drepte și sfinte ale lui Dumnezeu adresate omului în carne. Prin aceasta a început istoria propriu-zisă a poporului Israel. Moise s-a suit pe munte ca să primească poruncile lui Dumnezeu. Pe când el întârzia să se întoarcă, poporul a devenit nerăbdător și l-a determinat pe Aaron să facă și să expună vițelul de aur. În timp ce Israel în felul acesta a încălcat în mod grosolan prima și cea mai mare poruncă, pentru ei nu a mai rămas nimic altceva decât o judecată imediată, nimicitoare. Abia a început istoria lui ca popor, că el a și pierdut dintr-o lovitură tot ce avea dreptul prin respectarea ascultării de bună voie. Dumnezeu, care a dat făgăduințele și pe care numai El le putea împlini, a fost jignit în modul cel mai grav. Legământul Lui a fost încălcat. Ce a mai rămas pentru Israel? Dacă Dumnezeu ar fi vrut să acționeze cu poporul Său conform dreptății, și pe terenul Legii nu putea face altfel, El ar fi trebuit să-i omoare pe *toți*. Nici o scăpare nu era posibilă.

Toți iudeii, care cunoșteau istoria acelor zile, trebuiau să recunoască corectitudinea expunerii de dovezi. Deci dacă ei voiau să existe înaintea lui Dumnezeu pe temeiul „dreptății”, atunci soarta lui Israel ar fi fost deja atunci hotărâtă pentru totdeauna, așa cum Dumnezeu i-a zis lui Moise: „Am văzut pe acest popor și, iată, este un popor cu grumazul înțepenit. Și acum lasă-Mă ca *mânia* Mea să se aprindă împotriva lor și *să-i nimicesc*” (Exodul 32.9,10). Cu adevărat, nu „din pricina dreptății lor” le-a dat Dumnezeu țara bună (Deuteronomul 9.6), ci pentru că El a ascultat rugăciunea de mijlocire a lui Moise (o imagine a lui Hristos) și S-a retras pe terenul harului Său *neîngrădit*: „Voi face să treacă toată bunătatea Mea pe dinaintea feței Tale ... și voi fi îndurător cu cine voi fi îndurător” etc. (Exodul 33.19). Numai așa El a putut să-I pară rău de răul despre care El a vorbit (Exodul 32.14), numai așa a putut ierta fărădelegea. Da, mai mult chiar; tocmai în încăpățânarea poporului, care pe terenul dreptății a pricinuit judecata, harul a putut găsi un motiv pentru Dumnezeu să vină în mijlocul poporului: „Dacă am căpătat favoare în ochii Tăi, Doamne”, așa s-a rugat Moise în Exodul 34.9, „Te rog, să meargă Domnul în mijlocul nostru; *pentru că este un popor cu grumazul înțepenit.*”

Ce minunat sunt toate acestea! Dacă omul este fără speranță pierdut pe baza faptelor lui, dacă dreptatea lui Dumnezeu poate aduce asupra lui numai mânie și judecată, din cauza neascultării și păcatelor lui, dacă Legea trebuie să-l blesteme și să-l condamne, Dumnezeu are totuși izvoare de ajutor în Sine, la care El poate apela. Privind dinainte la marele Mijlocitor care va veni, care Își găsește aici în Moise o imagine așa de plăcută, Dumnezeu putea să

exercite har și îndurare, și anume, să observăm bine, *față de aceia de care El vrea*, potrivit cu planul harului Său liber, necondiționat:

„Așadar, nu este de la cine vrea, nici de la cine aleargă, ci *de la Dumnezeu, care Se îndură*” (Romani 9.16).

Dacă însă Dumnezeu vrea să Se îndure, cât de mari sunt atunci păcatele unui om care se împotrivesc acestei voințe de îndurare și caută să zădărnicească planurile lui Dumnezeu! Și aspectul acesta trebuie scos în evidență, și trebuie arătat cum acționează Dumnezeu cu un astfel de om. Dumnezeu *trebuie* cunoscut pe întreg pământul ca Dumnezeul care nu Se lasă batjocorit fără să pedepsească. Privit sub acest aspect, înțelegem acum bine cuvintele următoare: „Pentru că Scriptura spune lui Faraon: «Tocmai pentru aceasta te-am ridicat, ca să arăt în tine puterea Mea și pentru ca Numele Meu să fie vestit pe tot pământul». Astfel deci, El Se îndură de cine vrea și împietrește pe cine vrea” (Romani 9.17,18).

Faraon ar trebui să stea pentru toate timpurile ca exemplu a ceea ce Domnul, Dumnezeul lui Israel, poate face cu un om, care la porunca Sa „Lasă pe poporul Meu să plece ca să-Mi țină o sărbătoare în pustiu”, îndrăznește să spună cu aroganță nemărginită: „*Cine este Domnul*, ca să ascult de glasul Lui ...? *Nu cunosc pe Domnul* și nici *nu* voi lăsa pe Israel să plece”, și în continuarea acestor cuvinte de blasfemie a poruncit să îngreuiere și mai mult munca izraeliților, care oricum era deja foarte grea, și să ceară de la ei imposibilul (Exodul 5). Mesajul lui Dumnezeu a trezit în om, care era deja arogant și barbar, numai hotărârea de a se împotrivi voii lui Dumnezeu și să nimicească planurile Lui. Să observăm totodată că starea lui a devenit tot mai rea, cu cât Dumnezeu vorbea mai mult cu el. De șapte ori citim „inima lui faraon s-a împietrit” sau „faraon și-a împietrit inima”; în final, abia după ce plăgile cele mai grele au venit peste el și chiar înțelepții și vrăjitorii lui au trebuit să recunoască: „Acesta este degetul lui Dumnezeu!”, se spune: „Și Domnul a împietrit inima lui faraon.” Și când în cele din urmă și-a dat acordul pentru ieșirea lui Israel, din nou s-a arătat răutatea de neîmbunătățit a inimii lui, că el a pornit furios cu o oștire mare pe urmele poporului, închipuindu-și mereu că se poate împotrivi brațului ridicat al Domnului. Este de mirare că Dumnezeu în cele din urmă l-a împietrit în chip judecătoresc și pentru toate timpurile l-a pus un exemplu de atenționare? Niciodată Dumnezeu nu *hotărăște* pe un om spre împietrire, niciodată El nu *face* pe un om rău, nu, ci omul ajuns prin căderea lui sub autoritatea păcatului înaintează de la rău spre mai rău.

Deci ce a făcut Dumnezeu în cazul lui faraon? El l-a lăsat pe acest om să se ridice la înălțimea uriașă, pe care el sta, pentru ca pieirea de deplâns a lui în Marea Roșie să facă cunoscut pentru toate timpurile ce înseamnă să-ți împietrești grumazul împotriva lui Dumnezeu. Istoria lui vorbește și astăzi conștiinței oamenilor.

Asemenea lui faraon i-a mers și poporului Israel, numai cu deosebirea că poporul acesta aici și foarte des în zilele viitoare a fost subiectul harului salvator sau restaurator al lui Dumnezeu. Faptul acesta face responsabilitatea lui să fie și mai mare și căderea lui și mai adâncă. În loc să asculte de atenționările severe ale lui Dumnezeu, ei s-au răzvrătit împotriva Lui, au aruncat

Legea Lui la spatele lor și au practicat batjocuri mari. Da, ei „și-au bătut joc de trimișii lui Dumnezeu, I-au nesocotit cuvintele, și au râs de prorocii Lui, până când mânia Domnului împotriva poporului Său a ajuns fără leac”. (compară cu Neemia 9.26-29; 2 Cronici 36.14-16). Iarăși dorim să întrebăm: este de mirare, când Dumnezeu spune prorocului Său Isaia: „Împietrește inima acestui popor, fă-l tare de urechi, și astupă-i ochii, ca să nu vadă cu ochii, să n-audă cu urechile, să nu înțeleagă cu inima, să nu se întoarcă la Mine, și să nu fie tămăduit”? Orbire spirituală și împietrire a venit din partea lui Dumnezeu peste inima lor rea și împotrivoare, și când mai târziu Domnul Isus a venit în mijlocul lor, „nu au crezut în El”, da, ei „nu puteau să creadă, căci Isaia a zis: «El le-a orbit ochii ... și așa mai departe»“ (Isaia 6.8-10; Ioan 12.37-40). În mod asemănător scrie apostolul Petru despre cei „neascultători” din zilele noastre, că ei sunt rânduiți să se lovească de Cuvânt (1 Petru 2.7,8). Dumnezeu a rânduit pe acești oameni mândri, ca pe faraon odinioară, să fie exemple de atenționare pentru ceilalți. El nu i-a făcut neascultători, dar El i-a lăsat, probabil după mai multe atenționări zadarnice, în împietrirea inimii lor.

Astfel, în ambele cazuri, fie că Dumnezeu se îndură de om sau îl împietrește, nedreptatea nu este de partea lui Dumnezeu, ci de partea omului, care, în ceea ce-l privește, este incorijibil de rău și de stricat; și în ambele cazuri, și în har, și în judecată, Dumnezeu acționează spre proslăvirea Numelui Său mare. Toți cei care iau seama la Cuvântul lui Dumnezeu și au înțelegere spirituală nu vor avea nici un fel de greutăți în privința aceasta; numai logica omenească trage totdeauna concluziile ei greșite. Apostolul, călăuzit de Duhul lui Dumnezeu, enumerând una după alta aceste concluzii, el le tratează într-un fel care trezește deplina noastră admirație.

Ajungem acum la ultima concluzie asemănătoare: „Dar îmi vei zice: «Atunci de ce mai bagă vină? Căci cine poate sta împotriva voii Lui?»” (Romani 9.19)? Cu alte cuvinte: dacă Dumnezeu are milă *de cine vrea El*, cu ce pot eu atunci contribui? Și dacă El împietrește *pe cine vrea El*, ce pot face eu împotriva? Dacă El este Dumnezeul nemărginit, atunci mie nu-mi mai rămâne nimic altceva, decât să mă supun voii Sale.

Obiecția pare să fie întemeiată. De ce Dumnezeu mai muștră? Dacă în cele din urmă toate trebuie să se supună voii și hotărârilor Sale, atunci omul nu poate fi făcut răspunzător de rezultate! Capătul drumului vieții lui este în mâna lui Dumnezeu! Aceasta ne amintește involuntar de scuza primei perechi de oameni după căderea în păcat. Și atunci Adam și Eva au căutat să atribuie lui Dumnezeu responsabilitatea pentru cele ce au avut loc. De ce El a permis accesul șarpelui în grădina Eden? Pentru ce a fost dată femeia bărbatului, ca să-l înșele? – În Romani 9 întrebarea era pusă altfel, dar în principiu este același lucru: Dumnezeu este vinovat, nu omul. De ce El mântuiește pe unii și leapădă pe alții? Ce poate face omul, dacă Dumnezeu îl împietrește?

Să mai spunem încă o dată, că toate aceste întrebări și concluzii, pe de o parte nesocotesc slava lui Dumnezeu, iar pe de altă parte uită responsabilitatea creaturii. Principiul neîngrădit al lui Dumnezeu - și cum ar fi El Dumnezeu, dacă nu este neîngrădit? – nu anulează responsabilitatea omului. Să luăm crucea ca exemplu explicativ. Hotărârea ca Preaiubitul lui

Dumnezeu trebuia să sufere a fost luată înainte de întemeierea lumii; Dumnezeu, în cunoașterea Sa mai dinainte, a hotărât pe Isus să devină Mielul care ridică păcatul lumii. Dar a redus aceasta cu ceva vina omului? Nici pe departe! Iudeii și păgânii s-au unit în ziua aceea și au devenit prieteni în dușmănia lor comună împotriva lui Dumnezeu și a Unsului Său; și cu toate că ce au făcut ei a împlinit ce au spus profeții și au oferit ocazie lui Dumnezeu să execute sentința Sa sfântă asupra păcatului și să îndeplinească lucrarea minunată a harului Său, ei erau și au rămas vinovați de lepădarea și uciderea Fiului lui Dumnezeu (compară cu Faptele apostolilor 2.22,23). Ambele lucruri au mers unul lângă altul.

Concluzia din care rezultă întrebarea: „Atunci de ce mai bagă vină?” este total înșelătoare. Dacă Dumnezeu în marea Lui înțelepciune și în bogăția îndurării Sale a făcut ca din fapta rea a omului să se împlinescă hotărârile Sale, aceasta este domnia Sa neîngrădită, dar lasă voința omului să rămână ce este: rea și nescuzabilă. Desigur, dacă ar fi adevărat ce învață teologia calvinistă severă, că Dumnezeu a hotărât mai dinainte pe cei care vor merge la pierzare, atunci situația devine dificilă. Dar Dumnezeu să fie laudat! *Nu* este adevărat. Scriptura nu vorbește niciodată așa, chiar dacă sunt unele locuri care ar părea că sprijină această părere.

Cum stau lucrurile? Înainte ca apostolul să treacă să dea răspuns la întrebare, el accentuează, așa cum am remarcat de mai multe ori, neîngrădirea lui Dumnezeu, întâietatea drepturilor Lui și arată celui care pune întrebarea greșeala inimii lui. Ar putea un om, a cărui conștiință s-a trezit și a devenit activă, să vorbească în felul acesta, așa cum are loc aici? Niciodată un suflet care se căiește nu va considera pe Dumnezeu nedrept și nu-L va învinovăți, că El este răspunzător pentru mergerea la pierzare a unui om. Cine are o astfel de vorbire rea, dovedește prin aceasta orbirea lui naturală și mândria inimii Lui. „Dar, mai de grabă, cine ești tu, omule, ca să răspunzi împotriva lui Dumnezeu? Nu cumva vasul de lut va zice celui ce l-a făcut: «Pentru ce m-ai făcut așa?» Nu este olarul stăpân pe lutul lui, ca din aceeași frământătură de lut să facă un vas pentru o întrebuințare de cinste, și un alt vas pentru o întrebuințare de ocară” (Romani 9.20,21)? Dar dacă creatura are o astfel de putere - și cine vrea să contrazică aceasta? – cu cât mai mult atunci Creatorul!

„Pentru ce m-ai făcut așa?” Această întrebare în gura unui om îndreptată împotriva lui Dumnezeu, în cele din urmă nu spune altceva, decât numai că Dumnezeu nu are nici un drept să judece răul și dacă El nu vrea să se îndure de toți și să-i mântuiască pe toți, atunci nu are voie să pedepsească pe nimeni. Prin aceasta este înlăturată orice domnie și răsplătire dreaptă și Dumnezeu este constrâns să tolereze răul într-un fel pe care nici un om cinstit nu o va face în casa sa sau în mediul său înconjurător. Că Dumnezeu a creat pe om bun și integru și l-a atenționat cu toată seriozitatea cu privire la păcat și urmările lui, dar că omul a căzut în ispită și după aceea a îngrădit păcat peste păcat și acte de violență peste acte de violență – toate acestea sunt intenționat trecute cu vederea sau sunt scuzate.

Dar s-ar putea pune întrebarea: nu este în cuvintele apostolului, că olarul din același lut face după plăcerea lui un vas de cinste și un alt vas de necinste, confirmarea a ceea ce I se reproșează lui Dumnezeu? Într-adevăr, vorbirea apostolului este curajoasă, și chiar oameni rezonabili și comentatori cu judecată ai Cuvântului lui Dumnezeu s-au rătăcit în acest loc, prin

aceea că au uitat, că scriitorul a vrut în primul rând să prezinte suveranitatea lui Dumnezeu în toată inviolabilitatea ei, și au trecut cu vederea, că Dumnezeu nu s-a folosit de drepturile Lui, așa cum s-ar aștepta din tabloul prezentat în lucrarea olarului. Următoarele două versete ne învață *cum* a acționat Dumnezeu; dar s-a convenit înaintea lui Dumnezeu, și de folos oamenilor, să se prezinte mai întâi drepturile neîngrădite ale lui Dumnezeu. Cât de rar se gândesc tocmai aceia care vorbesc despre „drepturi“, că și Dumnezeu are drepturi! Da, dacă există într-adevăr drepturi, atunci drepturile Lui de Creator trebuie să fie cele mai mari, da, neîngrădite, și în mod deosebit dacă ne aducem aminte, că noi suntem nu numai creaturi, ci suntem creaturi *decăzute*, păcătoși, care în mod normal ar trebui să culeagă roadele faptelor lor rele.

Dar să ascultăm cum răspunde apostolul la întrebarea grea: „Și ce putem spune, dacă Dumnezeu, fiindcă voia să-Și arate mânia și să-Și descopere puterea, a suferit cu multă răbdare niște vase ale mâniei, făcute pentru pieire; și să-Și arate bogăția slavei Lui față de niște vase ale îndurării, pe care le-a pregătit mai dinainte pentru slavă (despre noi vorbesc)? Astfel El ne-a chemat nu numai dintre iudei, ci și dintre neamuri” (Romani 9. 22-24).

Am atras deja mai înainte atenția, că în mod necesar Dumnezeu va *trebui* odată să-Și reverse mânia peste tot răul care s-a făcut și se face în această lume și să-Și arate puterea față de omul mândru și egoist, dacă vrea să-Și păstreze caracterul Său de Dumnezeu sfânt. Cum adică, dacă până acum El nu Și-a făcut cunoscut această mânie și această putere, ci în loc de aceasta a suferit „cu *multă* răbdare” vasele mâniei – are atunci cineva vreun drept să-I reproșeze lipsa de îndurare sau nedreptate? Ar putea Dumnezeul de trei ori sfânt să rămână indiferent față de rău sau chiar să aibă părtașie cu el? Imposibil! Și totuși El, - cu toate că omul, de când există istoria lui nu a încetat să-L irite prin desconsiderarea drepturilor Sale și să-L provoace prin mândria lui, prin imoralitatea lui, prin închinarea la idoli, blesteme și batjocuri -, a amânat până astăzi să exercite judecata înmiit meritată. Cât de îndurător și de îndelung răbdător a fost El deci! El a purtat „vasele mâniei”, adică pe oamenii cărora El vrea să le arate mânia Lui, cu o bunătate și indulgență minunată, da, nu le-a arătat nimic altceva, decât numai har, prin aceea că mereu le-a vorbit, „dis-de-dimineată“, ca odinioară la Israel. Dar ce au făcut ei în schimb? Ei au lepădat orice sfat al Lui și nu au acceptat disciplina din partea Lui! Face El bine, dacă îi lasă să mănânce din roadele căilor lor și îi lasă să se sature din sfaturile lor (compară cu Proverbe 1,24-33)?

Apostolul numește pe acești oameni, în continuarea tabloului olarului, „vase ale mâniei”, așa cum de partea cealaltă numește „vase ale îndurării” pe cei care se supun lui Dumnezeu și cred Cuvântul Său. Amândoi sunt pe drumul spre ținta finală, spre pierzare sau spre slavă. Amândoi sunt „pregătiți” pentru aceasta. Dar să nu trecem cu vederea diferența mare a *felului* pregătirii! Mulți au trecut cu vederea această diferență și din cauza aceasta nu au înțeles sensul sau puterea argumentelor apostolului. Despre vasele mâniei el spune numai atât: „făcute (sau: pregătite) pentru pieire”, iar despre vasele îndurării spune: „pe care (Dumnezeu) le-a pregătit *mai dinainte* pentru slavă”. Despre vasele mâniei nu se spune nici aici, și nici în alte locuri, că *Dumnezeu* le-a pregătit pentru pieire; nu, *ele însele* au făcut-o prin păcatele lor și înainte de toate prin necredința lor și prin împotrivirea lor față de Dumnezeu. Dar vasele

îndurării au fost pregătite de Dumnezeu, și anume *mai dinainte*, și le-a hotărât pentru slavă. *Ele* nu au contribuit cu nimic la aceasta, totul este lucrarea *lui Dumnezeu*, făcută „după hotărârea Lui și după harul care ne-a fost dat în Hristos Isus, *înainte* de veșnicii” (2 Timotei 1.9).

Răul este deci numai de partea omului și nu de partea lui Dumnezeu, iar pe de altă parte binele vine numai de la Dumnezeu, și nu de la noi. În continuare se confirmă din nou că hotărârea lui Dumnezeu constă în alegere, nu prin fapte, ci prin *Cel ce cheamă* (Romani 9.11). Vasele îndurării nu sunt făcute pentru slavă deoarece ele s-au evidențiat față de celelalte prin diverse calități sau virtuți spirituale, ci Dumnezeu, în alegerea Sa neîngrădită, „*alegere prin har*”, le-a destinat dinainte fără condiții pentru slavă. Că pe parcursul timpului ele au trebuit să fie chemate, îndreptățite, și așa mai departe, (compară cu Romani 8.29,30), și că Dumnezeu a umplut cu putere spirituală și cu daruri ale harului un vas mai mult decât altul, aceasta este cu siguranță așa, dar *toate* au fost pregătite mai dinainte de El, *înainte* ca să fi existat vreunul din ele, și anume, le-a pregătit pentru propria Lui slavă. De aceea, așa cum am accentuat în mod repetat, cândva ele vor lăuda *numai* harul de nepătruns și care niciodată nu greșește al lui Dumnezeu. Se va împlini pe deplin cuvântul: „Cine se laudă, să se laude *în Domnul!*”